

som der jo er i Amerika: at naar Ministeriet skifter, skifter ogsaa Embedsmændene.

Naar man rigtig vil foiplumre den hele Sag her, skal man bare blande 2 Ting sammen, nemlig Spørgsmaalet om, hvorvidt 8 Timers Arbejdsdagen i og for sig er rigtig, og Spørgsmaalet om, hvorvidt det er rigtig at lovfæste den. Gør man det, er man sikker paa at kunne diskutere i Timevis uden at kunne komme til noget Resultat. Og hvad de Herrer Socialdemokrater angaar, lægger de sig naturligvis helt over i den Side, hvor Spørgsmaalet om 8 Timers Arbejdsdagens Forsvarlighed og Rigtighed ligger; thi dér ligger tillige hele Agitationsstoffet, og det er det, de i første Linie har Brug for — om nogen egentlig Klaring følger dermed, er et andet Spørgsmaal. Hvad mig angaar, har jeg i flere Aar været af den Mening, at Spørgsmaalet om 8 Timers Arbejdsdagen var uddebatteret ud fra de gamle Forhold, saadan som de laa før Krigen. Det var uddebatteret gennem en Række Forfattere og Resultatet samlet set var i et fortrinligt Arbejde, som det ærede Medlem Hr. Sundbo nævnte her, nemlig Brentanos „Om Arbejdsydelsens Forhold til Arbejdstiden og Arbejdslønnen“. Det er mærkeligt — og overordentlig karakteristisk for det ærede Medlem Hr. Sundbos hele Argumentation — at naar han nu staar med dette Arbejde i Haanden og aabenbart har læst det, et Arbejde, der vrimler med Tabeller og talmæssige Underbyggelser af Brentanos Konklusion, er det eneste, det ærede Medlem kan bruge deraf, et Romancitat af Dickens. Ikke et Tal, ikke en Tabel blev anført. Men efter min Mening er Spørgsmaalet dér klarlagt og underbygget saaledes, at der ikke kan være Tvivl om, at under Forhold, som vi havde dem forrige Aarhundrede igennem, med et Marked, der stadig var i fuld Udvikling, og som blót kaldte paa det tekniske Fremskridt for at gøre det muligt at producere saa meget og saa billigt, som Markedet havde Brug for, under saadanne Forhold var 8 Timers Arbejdsdagen det rigtige.

Og det var mere end rigtigt, for det var nødvendigt, idet man nemlig ikke er i Stand til at arbejde med et meget intensivt Maskineri uden med kort Arbejdstid og vel ernærede Arbejdere. Det er næsten ganske overflødig at bevise denne Sætning. Skal man tage et Bevis, kan man tage et af de mest fremstaaende, som ogsaa findes hos Brentano, man kan minde om de berøgtede Væverier i Zittau, hvor Arbejderne arbejdede, jeg ved ikke hvor længe, 15—16 Timer i Døgnet, til en meget ringe Løn, og hvor Arbejdet i

det vævede Stof alligevel kostede meget mere, end det kostede i det, der var fabrikeret af engelske Maskinvævere, som kun arbejdede 8 Timer om Dagen for en meget høj Løn. Det Spørgsmaal anser jeg for min Part for afgjort; men jeg vilde ikke et Øjeblik betænke mig paa ogsaa under de tidligere Forhold at stemme imod, at 8 Timers Arbejdsdagen blev lovfæstet; og ganske det samme gælder Brentano. Heller ikke han ønskede en Lovfæstelse af saadanne fundamentale Spørgsmaal som disse. De er afgjorte gennem Fagforeningernes Arbejde; og Opretholdelsen eller eventuelt Ændringen af den Ordning, man er kommet til, bør ligeledes foregaa gennem Fagforeningernes Arbejde.

Det er ikke første Gang, jeg advarer ærede Socialdemokrater mod at tage Indholdet ud af Fagforeningernes Eksistens, netop deres Funktion i Retning af at fastsætte Arbejdsbetingelserne, ved at lægge Ordningen deraf op her. Det er saa bekvemt at faa disse Spørgsmaals Ordning gennemført gennem Lovgivningsmagten; men det vil gaa Arbejderorganisationerne, som det gaar enhver Institution, fra hvilken man tager dens Funktion, eller som undlader at opfylde sin Funktion: de vil visne, tabe i Kraft og ikke blive det, de skal være.

Man kan være overbevist om 8 Timers Arbejdsdagens Rigtighed, og alligevel være Modstander af at faa den lovfæstet. Saa kommer der noget andet til, og det er, at Tiderne er ganske andre, end de var før Krigen, de er ganske andre netop paa det afgørende Punkt, i Henseende til Markedet. Vi havde den Gang et stadigt stigende Marked, medens vi nu i det lange Løb vil faa et vigende Marked. Det ærede Medlem Hr. Sundbo talte om kortsynede Politikere; jeg har ikke kunnet se, at det ærede Medlem har været langsynet i den Politik, han anbefaler her; hvis han var langsynet, vilde han vide, at Markedet i det lange Løb netop vil være vigende, og han vilde tillige vide, at ovenover denne Vished ligger en Masse Uvished, som bevirker, at vi aldrig vil være i Stand til at afgøre, hvorledes Priser, Forsyningsforhold og en Mængde Forhold, der er afgørende for Produktionen, vil stille sig over kortere Tidsmaal. Hver Gang der sker en Prisforandring, paastaar man: Nu er vi endelig kommet ind paa den tilbagegaaende Linie med Priserne; og paa den anden Side, gaar Prisforandringen i den anden Retning, mener vi, at nu skal vi i lang Tid gaa videre paa den Bø. Indenfor korte Tidsmaal er det fuldstændig umuligt at sige noget i den Henseende af den ganske simple Grund